

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Avauspuheenvuoro Energiateollisuus ry:n tutkimusseminaarissa 30.1.2024

Ylijohtaja Sirkku Linna

Tiede- ja korkeakoulupolitiikan tilannekuva

- Suomen menestyksen kannalta on keskeistä: työikäisen väestön määrä, osaamisen taso ja T&K-investoinnit.
- Työikäisten väestön määrä ja koulutustaso kääntyneet laskuuralle: Muulla OECD-maissa korkeakoulutettujen nuorten osuus kasvussa, Suomessa jääty nuorten aikuisten osalta noin 40 prosenttiin. Korkeakoulujen ja ministeriön väliset sopimusneuvottelut käydään kuluvana vuonna.
- Parlamentaarinen TKI-ratkaisu luo näkymää tulevaisuuteen, mutta liikkeelle lähdetään takamatkalta.

Tutkimuksen ja korkeakoulutuksen rahoituksen näkymät

- Hallitusohjelman keskeisenä tavoitteena on julkisen talouden tasapainottaminen.
- T&K-rahoituksen historiallinen lisäys on merkittävä linjavalinta:
 - 260 - 280 milj. euron vuosittainen lisäys.
- Korkeakoulutuksen rahoituksen taso pääosin säilyy (erit. indeksikorotusten tärkeä merkitys).
 - Koulutuspoliittisten tavoitteiden edistämiseen ja koulutuslaajennusten toteutukseen ei ole tiedossa merkittäviä lisäresursseja.

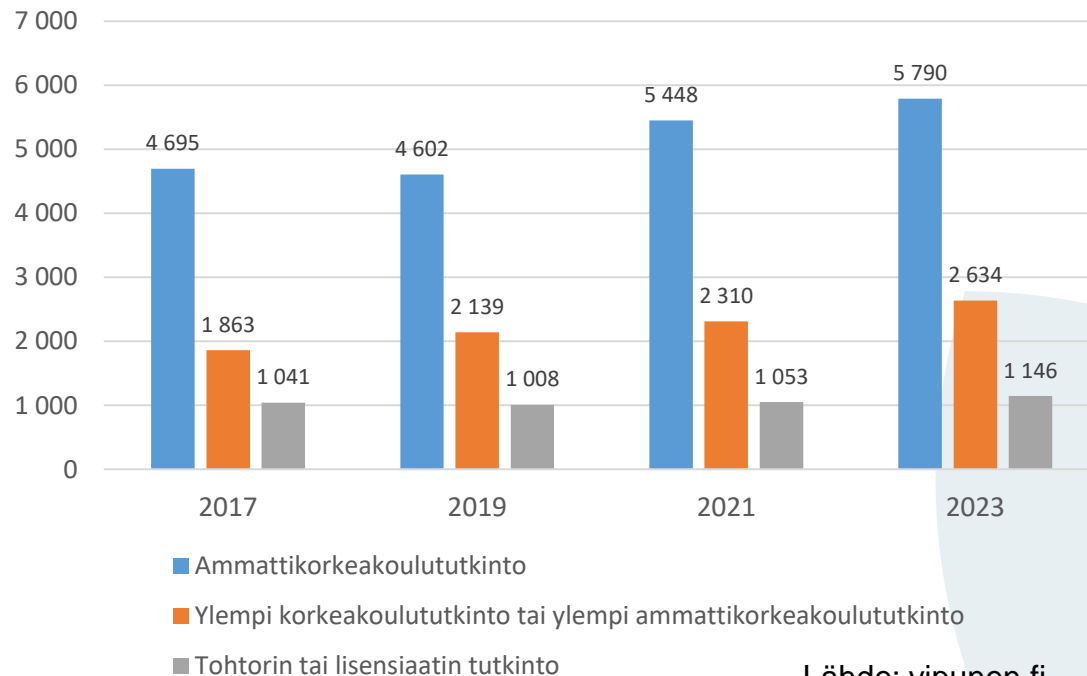

TKI-linjausten toimeenpano

- Hallitusohjelman pohjalla parlamentaarisen TKI-työryhmän esitykset ja TKI-rahoituslaki:
 - Kohti 4%/BKT-tavoitetta vuoteen 2030 mennessä (valtionrahoituksen osuus 1,2%).
- Valtion T&K-rahoituksen käytön pitkän aikavälin suunnitelman laatiminen käynnissä.
 - Määrärahalisäyksistä päätökset julkisen talouden suunnitelmassa.
- Juuri nyt: Valmistelussa tohtorikoulutuspilotti – 1000 uutta aloittavaa tohtoriopiskelijaa v. 2024/2025.

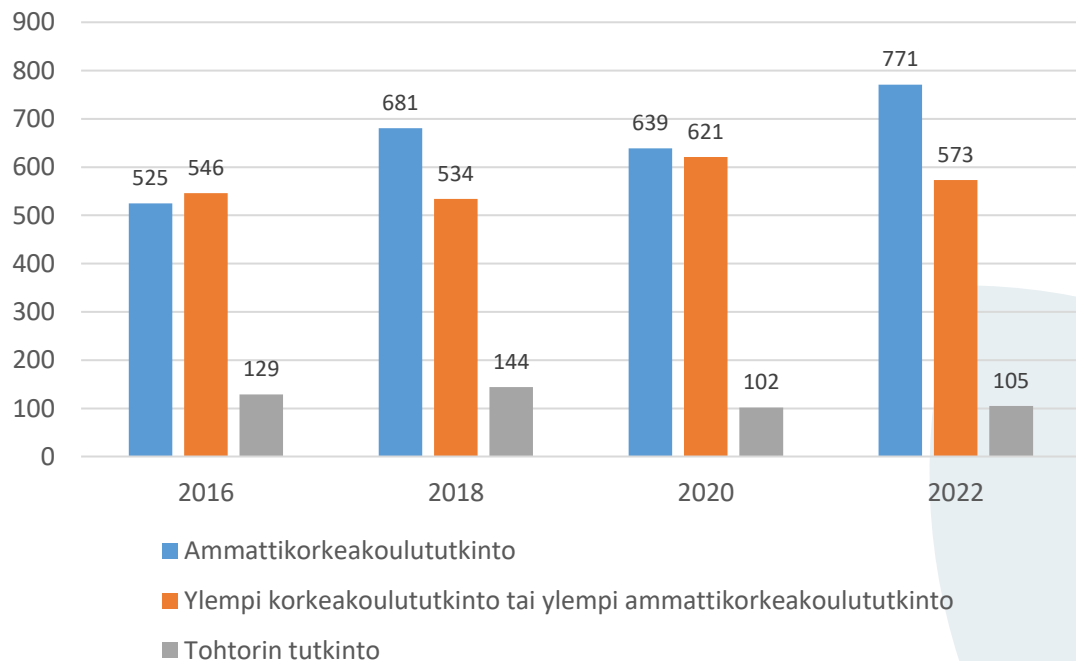

Sähkö- ja energiatekniikan korkeakouluopiskelijat

Lähde: vipunen.fi

Sähkö- ja energiatekniikan tutkinnot

Tutkimus ja osaaminen, energia ja ilmasto

- Energiapolitiikka ja ilmastopolitiikka kietoutuvat yhteen
 - perustuen korkealaatuiseen tutkittuun tietoon ja parhaisiin arvioihin tulevasta kehityksestä;
 - toteutus turvaamalla kestävän kasvun edellytyksiä markkinaehtoisin ja teknologianeutraalein toimin;
 - politiikan tulee olla pitkäjänteistä ja ennakoitavaa muutoksen edellyttämien suurten investointien mahdollistamiseksi;
 - ekologisen ja taloudellisen ulottuvuuden rinnalla vahvasti huomioon energian toimitus- ja huoltovarmuus.

Ilmastosuunnittelujärjestelmä ja sopimukset

- Kansainväliset ilmasto koskevat sopimukset hyödynnettävä myös talouden kestävä kasvun ja kilpailukyvyyn näkökulmasta.
- Vuonna 2022 uudistettu ilmastolaki määrittelee yleisesti Suomen ilmastopolitiikan pitkän aikavälin suuntaviivat sekä säätää ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmästä: Tavoitteena varmistaa, että ihmisen toiminnasta aiheutuvat (taakanjako- ja päästökauppasektorin) yhteenlasketut kasvihuonekaasujen päästöt ilmakehään vähentyvät vuoteen 2050 mennessä vähintään 90 prosenttia.
- Kesäkuussa 2023 Euroopan komissiolle toimitettiin luonnos Suomen kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman päivityksestä. Suunnitelma sisältää pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman energia- ja ilmastopoliittiset tavoitteet. ”Puhtaan energian Suomi” on hallitusohjelman osakokonaisuus, jonka visiossa Suomi nousee puhtaan energian ja ilmastokädenjäljen edelläkävijäksi.

Uusilla ratkaisuilla puhtaampi maailma.

- Vähähiilisten ratkaisujen osalta Suomi on edelläkävijä eikä sopeutuja: laaja-alaista osaamista sekä vähähiilisen teknologian kehittämiseen suotuisa toimintaympäristö ja sääntelyn puitteet.
- Energia- ja ilmastopolitiikka on kokonaisuus: n. 75 % kasvihuonekaasupäästöistä syntyy energian tuotannosta ja kulutuksesta. Kansantalouden energia- ja päästöintensiteetti on ollut laskussa vuosikymmeniä ja talous on kasvanut päästöjen pienentyessä. Tätä kehitystä tulee kiihdyttää vaikuttavin toimin kaikilla sektoreilla.
- Toimialojen kesken päästövähennyskeinot ja -aikataulut vaihtelevat. Energiantuotannosta kokonaisuudessaan on tehtävissä pitkällä aikavälillä lähes päästötön. Toimia tarvitaan muun muassa liikenteessä. Hiilineutraalisuuden saavuttaminen edellyttää jäljelle jääviä päästöjä vastaavaa hiilinielua ja myös teknologioita, joilla saadaan aikaan negatiivisia päästöjä.

Eteenpäin osaamisen viitoittamaa tietä.

- On varmistettava osaamistarpeiden täyttäminen yhteiskunnan toiminnan ja kilpailukyvyn kannalta.
- Energia-alan toimijat ja koko energiajärjestelmämme hyötyy, kun tutkimukseen perustuva koulutus eli korkeakoulutus on kunnossa ja osaavaa työvoimaa on saatavilla.
- Satsaukset TKI-järjestelmään ovat satsauksia tulevaisuuteen niin energia-alalla kuin koko yhteiskunnassakin.

Kiitos!

sirkku.linna@gov.fi